ximè ad rem præſentem expendens auſterum Chriſti verbum: *Quid mihi & tibi mulier*: ſic ait D. Maximus homil. 1. de Epiphania. *Idcirco, reor, quia Mater de defectu carnalis poculi ſuggerebat, qui venerat totius orbis gentibus novum ſalutis æternæ calicem propinare.* Idcirco tam auſterè Chriſtus reſpondit, quia mater de corporali vino loquebatur; ipſe autem venerat, ut daret in hora ſua, ſcilicet ſuæ paſſionis, ſalutiferum vinum germinans Virgines, nempe, ſuum pretioſum ſanguinem, non uni tantum populo in Cana Galilææ: *Qui venerat totius orbis gentibus ſalutis æternæ calicem propinare*: Non enim anguſta hominibus, ſed auguſta Chriſti menſa eſt.

D. maxim. *Modo optabat Chriſtus Euchariſticam menſam omnibus dare.*

14\. Pſal. 77. Exod. 16.

De Magnifico pane, quo Deus paſcebat populum ſuum in deſerto loquens David Pſ. 77. n. 24. ait: *Pluit illis manna ad manducandum.* Et hoc didicit à Deo Exod. 16. n.4. *Pluam vobis panes de cœlo*: Quando Manna de cœlo mittitur tam in Exodo, quàm in Pſalmis, ſub pluviæ metaphora dicitur, ac explicatur. Quid pluvia cum Manna? pluvia aqua defluens, Manna cadens in uno loco perſiſtebat; Aqua ſicut non eſt alimentum, ita nec ullum ſaporem habet, at Manna præſtantiſſimè vires corporis reficiebat, & omnium ſaporem referebat, quid ergo pluvia cum Manna? pluvia in omnes æqualiter diffunditur in montes, & valles, in civitates: villas, ac vicos: Sic & Chriſti menſa omnibus patet; Magnis, ac humilibus, magnatibus, & puſillis. Rupertus l.3. in Exod. cap. 10. ait: *Verbum ipſum*, ſcilicet pluo, *quo utraque ſcriptura uſa eſt, eandem ubique terrarum paratam omnibus puſillis, & magnis copiam ſignificat, ut de ſe ipſo magnus Propheta dicit: Paraſti in conſpectu meo menſam*: Pſalm. 22. n.5. *Ac de nobis ſcilicet minimis ait: Edent pauperes & ſaturabuntur*, Pſal. 21. n.27. Ecce Chriſti menſa quanta beneficentia ad omnes ſe extendit, eaque Magni Cæſares, vileſque recreantur pauperculi.

Communis eſt pluvia, communis Euchariſticus panis. Rupertus. Pſal. 22. Pſal. 21.

15\. Quartò, Interveniente vini defectu Chriſtum Mater urget: *Vinum non habent*: auſterè Chriſtus reſpondet: *Quid mihi & tibi mulier?* tanquam ſi dolenter acciperet moneri ſe de curando vini defectu, quod placet D. Juſtino q.156. & ait: *Non ad objurgationem hoc dictum eſt; ſed quaſi hoc demonſtrare vellet: non ij ſumus, qui curam ſuſceperimus, quod in nuptiis conſumitur.* Alienum enim eſt à viro magno, & illuſtri agere de menſa, & queri de cœna ineptè parata. Nam brutum comedit ad ſaturitatem? homo verò ad vitæ nutrimentum & alimentum.

D. Iuſtino.

16\. Cum aliqui ex filiis Prophetarum pro ſe, ac ſociis collegiſſent herbas ad coctionem, ut in menſa apponerentur; & cum guſtatæ inventæ eſſent amariſſimæ, ita ut cogitarent quod aliquid noxium, ac venenoſum in eis eſſet: atque inde clamarunt: *Mors in olla Vir Dei. Et non poterant comedere*: 4. Reg.4. n.40. Tunc Eliſæus, quamvis Præfectus, patienter tulit, nec clamavit, nec conqueſtus eſt, nec miniſtros durè arguit, nec trahentes herbas reprehendit, quod incautè abſque delectu, quaſcumque herbas attuliſſent, quod pulchrè notat D. Hieron. Epiſtol. 21. ad Euſtochium, ubi ait: *Homo Dei, non eſt iratus coquis; lautioris enim menſæ non habebat conſuetudinem*: &c. Cùm omnia eſſent tam malè diſpoſita, ac præparata ad cibum, ac menſam, cùm Eliſæus eſſet vir Magnus, ac præclarus, neminem graviter pulſat; tanquam magnitudine, de his, quæ pertinebant ad menſam & cibum nihil agens, ſed veluti ea contemnens, nec unum verbum de tali re profert: *Homo Dei non iratus eſt coquis.*

4\. Reg.4. D. Hieron. *Vir magnus non agit de cibo, & potu.*

17\. Magiſter Deus Scholam Apoſtolicam vehementer admonet, ne curam intendat nimiam de victu parando. Luc.12. n.22. *Nolite ſoliciti eſſe animæ veſtræ, quid manducetis*: pergit ultra bonus Magiſter n. 29. *Et vos nolite quærere, quid manducetis, aut quid bibatis.* Et apud Matth.6. n. 34. *Nolite cogitare in craſtinum.* Ex græco legitur: *Nolite accuratè cogitare.* Cur toties recommendat curam de cibo, & potu non quærendo? Rupert. lib.6. in Matth. *Quid adhuc tertiò repetit; niſi quia magnum eſt negotium quod intendit*: Creabat Chriſtus ſuos Apoſtolos valdè magnos, fundamenta Eccleſiæ, Princeps univerſi, luces mundi, ac omnium judices: & à viris magnis valdè aliena eſt cogitatio, & etiam excogitatio de menſa componenda, cum qualibet parva re debeant acquieſcere. Caietan. in Lucam. *Dedecet enim Chriſti diſcipulum conſentire hujuſmodi appetitionis, & multò magis dedecet quærere.*

Luc.12. Matth.6. Græcus. Rupert. *Diſcipuli Chriſti de cibo non curant.* Caietan.

18\. Si autem Principes de re nulla re alia agunt niſi de cibo, & potu, valde miſera eſt Reſpublica. Unde Eccleſiaſtes ejus miſeram conditionem lamentatur, cap.10. n.16 *Væ tibi terra, cujus Rex puer eſt, & principes mane comedunt.* Paraphraſis Nazianzeni vertit: *Ventri ſunt deditis*: ita ut de mane uſque ad veſperam de nulla re alia agant niſi de cibo, & potu.

Eccleſ. 10. D.Nazianz *Execrabilis Princeps, qui ſolum de ventre agit.*

QUÆSTIO. III.

Quare Chriſtus D. Sanctiſſ. Virginem hic mulierem appellat?

19\. CUm Sanctiſſima Virgo præſentem neceſſitatem proponit: *Vinum non habet*: Auſtero verbo reſpondet Chriſtus: *Quid mihi, & tibi mulier*: nec Matrem, nec Mariam dicit, ſed mulierem De quo egi citato cap.1. q.18. Ubi ſeptem rationes de hac re dedi. Nunc verò breviter adde.

20\. Et primò, rationem depromo ex D. Joanne Chryſ. homil 20. in Joan. qui poſt alias rationes datas citato loco ait: *Alia præterea cauſa afferri poteſt, non minus neceſſaria, ne qua ſuſpicio oriretur.* Cum Sanctiſſ. Dei genitrix proponit vini defectum, tanquam miraculum expectans, ac poſtulans à filio ſuo, ipſe duriuſculè reſpondit: *Quid mihi & tibi mulier?* & c. Ait S.Doctor: *Ne qua ſuſpicio orietur*: quod miraculum precibus ac interventu Virginis fiebat, & cur talem ſuſpicionem ab hoc opere Chriſtus removere vult. Hoc miraculum fecit Jeſus, ut ſubdit Evangleiſta: *Initium ſignorum ſuorum, & manifeſtavit gloriam ſuam*: Ergo cum hoc miraculum fuiſſet primum, & ad manifeſtandam ſuam gloriam, expediebat, ut eſſet valde magnum, & præclarum, ad illius magnitudinem ſpectabat, ut fieret abſque alicujus precibus etiam Matris (quamvis illis fuerit maximè promotus,) inde auſtere reſpondet, ut omnis ſuſpicio excludatur, miraculum perpetrari non precibus impetratum; ſed liberaliter datum: *Preces, & rogationes magnitudinem beneficij corrodunt.* Quintilianus.

D.Chryſoſt. *Beneficium ex precibus obtentum diminuitur.* Quintilian.

21\. Duæ famoſiſſimæ Matronæ in urgentiſſimo periculo populum Iſraeliticum ab eminente neceſſitate, ac devaſtatione liberarunt Judith, & Eſther: tamen ſi ſcripturam attentè legas; magnos totius populi applauſus invenies erga Judith Joachim ſummus Pontifex, & Presbyter cum omni populo benedixerunt Judith: *Tu gloria Jeruſalem, Tu lætitia Iſraël, Tu honorificentia populi noſtri*: &c. c.15. n.10. *Et diebus feſtivis procedebat cum magna gloria*, c.16. n.27. & poſt mortem luxit eam populus diebus multis, n.29. Tales acclamationes, ac luctus non invenies apud Eſther: cùm ipſa valde mirabiliter liberaſſet populum non in una civitate Bethuliæ ut Judith, ſed in univerſo magno imperio Aſſueri Eſther populum ab eminentiſſimo periculo liberavit, inſtante, ac urgente Mardochæo: *Et quis novit, utrum idcirco ad regnum veneris, ut in tali tempore parareris?* Eſther 4. n.14. At Judith ſponte, nemine cogitante, ac adhortante ad Holofernis mortem proceſſit; & inde gratiùs, ac præjucundiùs fuit beneficium Judith populo, utpote ſpontaneè exhibitum, & non precibus extractum. Inde populus in gratulatione magis ſe aſtrinctum Judith, quàm Eſther agnovit.

Judith. 15. Judith. 16. *Beneficium gratius ſine precibus, quàm cum illis.* Eſther. 4.

22\. Secundò, doctiſſimus Didacus de Baëza tom.5. de Chriſto figurato lib 9. cap. 6. §.7. ſic exponit: *Quid mihi & tibi mulier*: & ait: Mulierem vocat, non matrem, nec Mariam; ſola enim qua mulier in communi erat, ut logicè loquar: non qua Maria Deipara, & magnorum miraculorum operatrice virtute erat ſeparanda. Ubi enim maximum aut magnum miraculum ſpectabatur, ibi jam adumbrabatur Maria. Ardebat in monte, nec comburebatur rubus, quod miraculum miratus Moyſes ait Exod.3. n.5. *Vadam, & videbo viſionem hanc magnam.* Unde magna, niſi quia ibi fulgebat Maria; Andreas Cretenſ. homil 2. de Aſſumpt. inquirit: *De te reſonarunt omnes ſpiritus interpretes, Moyſes primus cùm vidiſſet rubum, te prædixit: Tranſiens videbo magnam hanc viſionem* Ubi magna apparebat viſio ibi debuit Maria adumbrari.

Baëza. *Omnia magna, Mariæ attribuuntur* Exod. 3. Andr. Cret.

23\. Tertiò, Reſpondit Chriſtus: *Quid mihi & tibi mulier?* ſenſum literalem dixi citato cap.1. id eſt, Quid mihi & tibi in hoc opere. Liran. ait: Videtur quòd Chriſtus tanquam extraneæ reſpondeat matri, & hoc quoad ſpeciem, ex altiſſima ratione ſuæ infinitæ ſapientiæ: Et ideo nec Mariam nec Matrem ſed mulierem appellat; cùm ipſe ſuper omnes filios ſit intimè conjunctiſſimus cum ſua Sanctiſſima Matre: [illegible] quo audiendus eſt D. Anſelmus. lib. de excellentia Virgin. cap. 4. *Amorem quem Pater, & Mater ſinguli debent filio ſuo, debet hæc feliciſſima Matrum ſoli filio ſuo: amorem etiam, quem debet filius ſimul patri & matri, ille filius veræ virginis ſuæ debet ſoli matri: Nam ſicut alij filij naſcuntur ex patre, & matre, ita filius ejus natus eſt ex ſola matre: Excedit itaque omnes amores parentum in filios, aut filiorum in parentes, amor iſtius matris in filium ſuum.* Hic diviniſſimus filius habet ſolam matrem abſque patre terreno, & temporali? nam ipſe habet Patrem Deum, in cujus ſubſtantia, ac eſſentia idem eſt cum illo.

D Anſel. *Eximia correſpondentia amoris inter Deiparam & filium.*

24\. Ait Regius Vates Pſalm. 72. n. 26. *Deus cordis mei, & pars mea Deus in æternum*: Quæ verba interpretatur Caſſiodorus de Sanctiſſima Virgine in myſterio Incarnationis: *Deus cordis mei*: Ac ſi dicat, ut vulgariter dicam: *Dios de mi coraçon*: ſed alia ſuperiori ratione, quia corpus Chriſti compoſitum eſt ex ſanguine cordis Sanctiſſimæ Virginis, ut placet Salmeironi cum aliquibus; alij infantes in utero materno componuntur ex ſanguine venoſo; at corpus Chriſti coalitum eſt ex ſanguine cordis Deiparæ, qui ſanguis eſt puriſſimus, ac perfectiſſimus totius corporis, *Pars mea Deus*: quia ille ſanguis cordialis Virginis eſt, pars illius deduxit ad organizandum corpus Chriſti, & illius pars manſit in corde Virginis ad illius alimentum, & ita totus Chriſtus eſt concorporatus, & conviſceratus cum ſanctiſſima ſua Dei genitrice, & veluti quadam identitate cum illa. *In æternum*, quia ut multorum fert opinio, & alibi dixi; portionem illam carnis & ſanguinis, quam Deus hypoſtaticè ſibi aſſumpſit in utero Virginis; nunquam per nutritionem dimiſit, ſed uſque hodie, & in æternum conſervat, exinde optimâ ratione habet Chriſtus cum ſua Matre Sanctiſſima quandam identitatem. Unde Cardinalis Petrus Damianus ſerm.2. de Nativit. quod Deus variis modis habitat in creaturis per eſſentiam, ſeu conſervationem, vel per gratiam ut in Juſtis; Tunc ſubdit Damianus. *Alio modo ineſt Deus uni creaturæ videlicet Mariæ matri, identicè quia idem eſt cum illa. Hic taceat, & contremiſcat omnis creatura, & vix audeat aſpicere tantæ dignitatis immenſitatem. Habitat Deus in Virgine, cum qua unius naturæ habet identitatem*: Pondera ultima verba.

Pſal. 72. Caſſiod. Salmeiron. *Chriſtus ſuper omnes filios maxim unicus Matri.* Damian.

QUÆSTIO IV.

Quare Sanctiſſ. Virgo dixit miniſtris, quod facerent quodcunque Filius ejus mandaverit?

25\. POſtquàm Chriſtus D. reſpondit Virgini valde auſterum verbum: *Quid mihi eſt tibi mulier?* non deſtitit Virgo, ſed certa de eventu, *dixit miniſtris: quæcunque dixerit vobis facite*; de quo diſſerui citato cap.1. q.21. 22. ubi explicavi ex quo principio Sanctiſſima Virgo agnovit voluntatem filij ſui, Nunc verò adde.

26\. Satis altè, & profundè reſpondet Guarricus Abbas ſerm. 14. de Aſſumpt. & ait: *Ipſa Virgo voluntatem Patris in tantum faciebat, ut de ea prædicaret pater*: Iſai.62. n. 4. Vocaberis voluntas mea: *Igitur ubi eam filius negligere videtur* (ait hic, Quid mihi, & tibi mulier;) *ubi amplius honoraſſe invenitur? dum ei; ſcilicet Materni nominis honor duplicetur, pro eo quod eundem filium, quem alvo geſtaverat, incarnatum etiam nunc animo geſtabat inſpiratum*: Alto ſtylo; & *ubi eam filius negligere videtur* non matrem, ſed mulierem appellans. Ibi ampliùs, & maximè honorat: *Deum ei, ſcilicet, materni nominis honor duplicatur.* Semel namque dum ipſum *alvo geſtabat*: in *Incarnatione ſua* & iterum *Incarnatum etiam nunc* animo

Guarricus. Iſai. 62.

Dum Chriſtus denegare videtur, magis matrē honorat.

animo geſtabat inſpiratum. Ipſummet ſuum filium incarnatum, ejuſque voluntatum inſpiratam, ſecum in animo geſtabat Virgo: Inde merito ait Guarricus: *Materni nominis honor duplicatur*: tum quia ipſum ex ſuis viſceribus geſtavit in utero, tum quia ut filius honorans matrem, omnem ſuam voluntatem habet inſpiratam, & communicatam cum illa; & inde ipſa loquitur ſic miniſtris: *Quacumque dixerit vobis, facite*: Unde rectè dixit Theophylactus, ad illa verba, *Fiat mihi ſecundùm verbum tuum.* Ac ſi dicat Virgo Maria, *Tabula ſum pictoria*, nempe, divini pictoris; id quod eſt in divino pictore in hac tabula, ſeu charta depingitur ac ſcribitur.

Theophl.

27. Matth. 28.

Ait Chriſtus D. Matth. 28. n. 18. *Data eſt mihi omnis poteſtas in cœlo, & in terra*: cùm ait: *Mihi*: non ſibi ſoli præcisè intelligit, ſed ſimul cum matre ſua, quæ cum filio intelligitur, quæ cum eo unum, & idem eſt, ſi non in perſonna, in natura, & carne. Guarricus Abbas ſerm. 3. de Aſſumpt. B. Mariæ ait: *Perge Maria, perge ſecura in bonis filij tui, fiducialiter age tanquam Regina, mater Regis, & Sponſa, requiem quærebas, ſed amplioris gloriæ eſt, quod tibi debetur, regnum, & poteſtas indiviſum habere tecum cupit imperium, cui tecum in carne una: & uno ſpiritu indiviſum fuit pietatis, & unitatis myſterium*: Data eſt Chriſto D. *Omnis poteſtas in cœlo & in terra*: Non ipſi ſoli, ſed ſimul cum matre ſua: *tibi debetur regnum, & poteſtas*: & quare *indiviſum habere tecum cupit imperium*? Sicut enim tecum indiviſam habet unitatem in carne, & ſanguine, ac ſpiritu; ſic etiam indiviſam vult habere poteſtatem, ac imperium. *Cui tecum in carne una, uno ſpiritu indiviſum fuit pietatis, & unitatis myſterium.*

Guarricus.

Poteſtas & imperium Matri, & filio commune.

28. Cantic. 2.

Cantic. 2. n. 16. Hæc amoroſa vox Divinæ Sponſæ auditur: *Dilectus meus mihi, & ego illi*: id eſt, totus dilectus meus mihi eſt, & ego tota illi ſum: Explicat Albertus Magn. ſuper *Miſſus eſt*: *Dilectus meus mihi, & ego illi amore, affectu, ac voluntate*: Ita ut hæc communia ſint utrique: indeque voluntas filii eſt voluntas matris; & voluntas matris, eſt voluntas filii: Inde Sanctiſſima Virgo certiſſima de voluntate filij, ait miniſtris: *Quæcunque dixerit vobis facite*: Sciebat quòd voluntas ſua, erat filii voluntas.

Alb. Magn.

Voluntas filio, & matris eadem.

29. D. Bernard.

Appoſitè D. Bernardinus Senenſis tom. 3. ſerm. 9. art. 3. cap. 2. ait: *Mater in nuptiis Cana Galilææ interpellat, ac ſi ad eam curam omnium pertineret, & omnium hominum advocatam ſe ſentiens, quæ præ omnibus creaturis, cunctarum, facta fuerit Virgo Mater, officium advocationis, & piæ auxiliatricis aſſumpſit, etiam non rogata.* Præclarè & apte citatus Albertus Magnus accomodat Sanctiſſimæ Virgini Mariæ Sap. 6. n. 8. *Cura eſt illi de omnibus*: Siquidem à filio gratiam impetrat: *Etiam non rogata, ab ſi ac illam omnium cura pertineat.*

Sap. 6.

Virgo etiam non rogata omnium curam agit.

QUÆSTIO V.

Quare Chriſtus D. mandat implere hydrias aqua?

30. ADerant in domo ubi nuptiale convivium peragebatur, ſex hydriæ, capientes ſingulæ meteras binas, vel trinas: Dato Matri reſponſo dixit Jeſus miniſtris: *Implete hydrias aqua*: de quo dixi citato cap. 1 q. 27. 28. 29. Et maximè nunc ponderandum, cur Evangeliſta tam exactè ſcribat hydriarum capacitatem, ſecundùm quam vinum miraculosè producendum fuit; magis videbatur ad miraculi pompam ſpectare; quòd abſque menſura, vini exuberantia largiretur. At abſque dubio ad majorem miraculi illuſtrationem pertinet, ut certus numerus, ac determinata menſura exprimatur. Valde enim ſuſpecta eſt felicitas, ſi medium neſciat, menſuram non ſerviat, ſine modo exorbiat, & per ſe cadit, ac ruit. Tertullian. de Habitu Muliebr. cap 9. *Vitium aliud extenditur immoderatione habendi; quod ſi forte habendum ſit, modus tamen debetur*: Sine modo enim nibil durabile habetur: Daniel. 4. n. 8. deſcribitur. *Ecce arbor in medio terræ, & altitudo ejus nimia, magna arbor, & fortis, & proceritas ejus contingens cœlum aſpectus ejus uſque ad terminos univerſæ terræ.* Quid inde factum eſt; ecce Angelus fortiter clamat: *Succidite arborem, præcidite ramos ejus, excutite folia ejus, & diſpergite fructus.* Nimia altitudo cœlum attingens, larga ramorum dilatatio abundentiſſima fructuum copia, inde infallibilis caſus, & ruina conſequens erat.

Felicitas nimia ſine termino ſecum affert ruinam.

Tertull.

Daniel. 4.

31. Ad Quæſtionem, ſic in præſenti ait Hugo: *Quare non fecit ſignum ante impletionem? mirabilius enim eſſet, ipſum vinum ex non entibus facere, quam qualitatem mutare?* Reſpondet ipſe. *Etſi mirabilius eſſet de nihilo vinum creare: non tamen ita credibile*: Si ex nihilo vinum produceretur, miraculi origo eſſet ignota; imò aliquis poterat ſuſpicari, vinum eſſe in hydriis, at cùm ipſæ aqua implentur manifeſta eſt aquarum converſio in vinum. *Etſi mirabilius eſſet de nihilo vinum creare non tamen ita credibile*: Ut ergo miraculi Origo agnoſcatur, & ipſum fiat evidens in omnium oculis, maximè; quia fortè jam ibi aliqui aderant, non bene affecti Chriſto D. ut inquam omnis ſuſpicio excludatur, omniſque anſa celſitudinem miraculi calumniandi, ac detrahendi amputetur, impleantur hydriæ aqua, ut miraculum magis credibile, & manifeſtum.... Mittens Deus Moyſen ad Pharaonem pro populi libertate, ait illi: *Ego indurabo cor Pharaonis, & non dimittet populum.* Exod. 4. n. 21. Et multis plagis multiplicatis maximè cor ejus erat obduratum; & aggravatur, ut dixit etiam Deus Moyſi cap. 10. num. 1. *Ego induravi cor ejus, & fervorem illius, ut faciam: ut educam Iſraël in manu forti, & potenti*: Exod. 23. num. 3. Cùm Deus omnia *fortiter & ſuaviter diſponat*: ut dicitur Sapient. 8. num. 1. cur hîc tanta fortitudine utitur ut à captivitate educat populum? Erant Iſraëlitæ obdurato corde, & dura cervice, ut agnoſcant quanta, Dei

Hugo.

Opus ut undique magnum appareat, ſit a ſine ſuſpicione contraria.

Exod. 4.

Sap. 8.

virtus operata eſt ob eorum libertatem induratur cor Pharaonis, ut ſiat evidens, quod non educuntur voluntate Pharaonis, nec induſtria humana, ſed manum Dei potente operante. Abulenſ. ad citatum cap 10. Ac ſi dicat Deus: *Licet vos*, Iſeraëlitæ, *fide teneatis me eſſe Deum, volo tamen quòd ſignis mirabilibus comprobetur; nam Hebræi ſemper fuerunt duri, & ſine ſignis non credunt*: *Unde ait Paulus* 1. Corinth. *Iudæi ſigna petunt.*

Abulenſ.

1. Cor. 1.

Secundò, ad quid tanta aquarum copia in hydriis ut vino repleantur? Rationem indicat D. Hilarius Arelatenſ. homil. 5. de Paſch. & ait: *Quando Dominus nuptiali tempore, id eſt, quando Sponſus Eccleſiæ ſuæ, paſchali exultatione jungendus aquas in venia convertit, manifeſtè præfigurabat multitudines gentium de ſanguinis ſui gratia eſſe venturas*: Aquæ convertuntur in vinum ad obſequium nuptiarum? Aquæ ſignificant gentes, & populos: *Aquæ multæ populi multi*: Apocalypſ. 17. n. 15. ſignificabatur ibi quod gentes & populi erant adducendi ad obſequium Divini Sponſi Chriſti Jesu cum ſua Sponſa Eccleſia virtute vini Euchariſtici, cum quo erant uniendi, ac concorporandi per cujus ſumptionem participantes reduntur concorporei, ac conſanguinei ipſius Chriſti, ut ita loquar; ait D. Cyrill. Jeroſolymit. catheceſ. 4.

D. Hil. Arel.

Per Euchariſtiam veniunt gentes ad Chriſtum

Apoc. 17.

33. Oſe 11.

Ait Deus per Oſeam 11. n. 3. *Ego quaſi nutritius Ephraïm portabant eos in brachiis meis; In funiculis Adam traham eos in vinculis charitatis*: Et ſi Auctores conveniant, quod in vinculis charitatis interpretatio antecedentis, *In funiculis Adam*: maximè tamen controvertitur inter eos, quid per funiculos intelligatur; & cum Septuaginta Syrus, Symmach. Theodor. legant: *Traham eos in funiculis hominis*: proindeque Adamus proponitur pro nomine communi hominum: Et quinam ſunt hujuſmodi funiculi, quibus Deus tanquam nutritius ad ſe traxit homines? Ruffinus tenet, eſſe beneficia, quæ Deus exhibuerat populo in deſerto, ut Manna, aqua de petra, quibus ſignificabatur, ut tenet Delrius in Adagiis, Sacra Euchariſtia, Et quid habet Sacra Euchariſtia ad homines alligandos, ac concatenandos? Maximum quid ſanè: dum enim Chriſtus D. carne, & ſanguine ſuo alimentat ſuum populum, ibi per vehementiſſimum charitatis vinculum eos ad ſe alligavit, ac traxit unde David decantat: *A fructu frumenti, vini, & olei multiplicati ſunt*: Pſalm. 4. n. 8. D. Auguſtin. lib. 12. contra Fauſtum, ait: *Vidimus honorem Chriſti erogatione frumenti ſui ſibi omnia ſubjugantis.*

Septuag. Syr. Symm. Theod.

Ruffinus.

Delr.

Euchariſtia efficaciſſimè homines expiantur.

Pſal. 4. D. Aug.

34. Tertiò, D. Hilar. Arelatenſ. homil. 1. in præſenti, ſic ait: *Quodammodo in aquis ipſis ſimilitudo Baptiſmatis, & regenerationis exponitur dum enim aliud ex alio intra ſe efficitur, dum inferior creatura in ſpeciem meliorem ſecreta converſione transfunditur, myſterium ſecundæ nativitatis peragitur, mutantur ſubitò aquæ, homines poſtmodum mutatura*: Ex mutatis aquis miraculosè producitur vinum; hoc fuit primum Chriſti miraculum; jam ibi deſignabatur initium Chriſtianæ vitæ: Aquæ enim baptiſmi mutaturæ erant homines in filios Dei: ideo altiſſima ratione diſpoſitum eſt, ut aquæ priùs in ſe mutationem in mulius recipiant; & inde poſtea aliis mutationem præſtent: *Mutantur ſubito aquæ, homines poſtmodum mutaturæ*: Id quod homo intendit aliis præſtare, prius in ſe ſuſcipiat, & exequatur.

D. Hil. Arel.

Quod ab aliis exquiris in te præſtare prius intende.

35. Ait Iſai. 7. n. 14. *Ecce Virgo concipiet, & pariet filium*: Quod valdè rarum, novum, & inauditum fuit à ſæculo condito: Ad quid filius Dei tam novum, extrordinarium naſcendi modum elegit, ut ex puriſſima, & integerrima Virgine naſceretur, novo conceptus modo, ſi ipſe communem vivendi hominum modum ſibi appropriavit; cur tam novum ortum ſibi diſpoſuit? Veniebat Chriſtus D. ut in hominibus plantaret novum nativitatis exordium, ut ex filiis iræ naſcerentur filij Dei, & inde novum nativitatis modum in ſe ſuſcepit D. Leo ſerm. 2. de Nativit. c. 2. ait: *Venit Chriſtus, uti omnem languorem corruptioni, univerſa vulnera ſordentium curaret animarum propter quod oportuit, ut novo naſceretur ordine, & qui novam impollutæ ſinceritatis gratiam humanis corporibus inferebat*: Cùm novam regenerationis formam inferebat homnibus; ſic & ipſe novum naſcendi exortum ſibi deſtinavit: *Ut novo naſcatur ordine, qui novam ſinceritatis gratiam humanis corporibus inſerebat.*

Iſai. 7.

Quod ab aliis ſuſcipere vis, prius in te exequaris.

D. Leo.

CAPUT III.

ERAT autem homo ex Phariſæis; Nicodemus nomine Princeps judæorum. 2. Hic venit ad Jeſum nocte, & dixi ei: Rabbi, ſcimus quia à Deo veniſti Magiſter: nemo enim poteſt hæc ſigna facere, quæ tu facis, niſi fuerit Deus cum eo. 3. Reſpondit Jeſus, dixit ei: Amen amen dico tibi, niſi quis renatus fuerit denuo, non poteſt videre regnum Dei 4. Dixit ad eum Nicodemus: Quomodo poteſt homo naſci cùm ſit ſenex? Nunquid poteſt in ventrem matris ſuæ iteratò introire & renaſci? 5. Reſpondit Jeſus: Amen amen dico tibi, niſi quis renatus fuerit ex aqua & Spiritu Sancto, non poteſt introire in regnum Dei. 6. Quod natum eſt ex carne, caro eſt, & quod natum eſt ex ſpiritu, ſpiritus eſt. Non mireris, quia dixi tibi, oportet vos naſci denuo. 8. Spiritus ubi vult ſpirat: & vocem ejus audis, ſed neſcis unde veniar, & quò vadat: Sic eſt omnis qui natus eſt ex ſpiritu. 9. Reſpondit Nicodemus, & dixit ei: